

Међународна научна конференција *Православље – цивилизацијски стожер словенског света*

Владислав Пузовић

У организацији Националне академије наука Украјине (НАНУ) (Институт археологије, Институт политичких и националних истраживања) и Кијевске духовне академије, 16. јуна ове године, у Кијево-печерском манастиру одржана је Међународна научна конференција *Православље – цивилизацијски стожер словенског света*. У раду конференције учествовали су представници Националне академије наука Украјине (НАНУ), Кијевске духовне академије, Кијевског националног универзитета, Черниговског националног универзитета, Ужгородског националног универзитета, Украјинског римокатоличког универзитета и Почајевске духовне семинарије. Поред ових академских институција, у раду конференције учествовали су и представници високих богословских школа Русије и Србије: Московске духовне академије, Санктпетербуршке духовне академије и Православног богословског факултета Универзитета у Београду.

Конференција је отворена читањем поздрава и благослова предстојатеља Украјинске Православне Цркве Московског патријархата, Његовог Високопреосвештенства Митрополита кијевског и целе Украјине Владимира, који је прочитао ректор Кијевске ду-

ховне академије, Његово Високопреосвештенство Архиепископ бориспољски Антоније. Потом је представник Православног богословског факултета Универзитета у Београду мр Владислав Пузовић прочитао поруку декана поменутог факултета, Његовог Преосвештенства Епископа бачког др Иринеја, у којој је истакнуто да су, за српски народ, подједнако као и за народе Русије, Украјине и Белорусије, култура и уметност, наука и просвета, укореењене у духовним традицијама Православља, те се отуда јављају неодвојивим делом националног идентитета.

Уводна излагања на пленарном заседању имали су директор Института археологије НАНУ, академик др Петар Петровић Толочко (тема: *Црква и држава у Кијевској Русији*) и ректор Кијевске духовне академије, Његово Високопреосвештенство Архиепископ бориспољски Антоније (тема: *Православно богословско образовање у Европи: јединство у многиобразију*). Академик Толочко посебно је истакао постојање тесних веза између црквених и државних структура у древној Русији, својерсну руску верзију Јустинијанове симфоније, која је у значајној мери утицала на обједињавање различитих руских племена под заставом Православне вере. Својим излагањем, академик Толочко направио је увертуру у низ предавања из историје кијевске Русије, која су следила у другом делу програма научне конференције. С друге стране, предавање Његовог Високопреосвештенства Архиепископа бориспољског Антонија било је увод у низ предавања која су се тичала савремених питања везаних за односе међу различитим православним народима. У свом предавању, Архиепископ Антоније изложио је историјски пресек раз-

воја високог богословског образовања код Руса, Грка, Срба, Бугара и Румуна. Посебно се осврнуо на вишевековне руско-српске духовно-образовне везе, истичући да су на Кијевској духовној академији богословско образовање стекла значајна имена српског богословља, попут Дионисија Новаковића и Јована Рајића. На крају излагања Архиепископ Антоније је нагласио да је, и поред различитих образовних традиција код православних народа (духовне академије у Русији и богословски факултети на Балкану), неопходно остварити јединствен богословски академски простор православне Европе. Пленарни део заседања завршен је презентацијом електронске верзије часописа Кијевске духовне академије *Труды Киевской духовной академии* (до сада су, у електронској форми, обрађени бројеви поменутог часописа од 1860. до 1899. године).

Други, послеподневни део конференције био је подељен на три секције: 1) *Археологија и архитектура: проблеми очувања и коришћења православне материјалне наслеђа*; 2) *Историја Православља у Украјини и словенском свету у контексту савремених збивања*; 3) *Православље у Украјини и словенском свету у XX и на почетку XXI века*. На поменутим секцијама изложено је око 30 предавања. Издвојићемо само нека од њих: др Владимир Михајлович Ричка (Институт историје Украјине НАНУ): *Асколдово кршћавање Древне Русије: чињенице и митови*; др Александар Јевгенович Лисенко (Институт историје Украјине НАНУ): *Социјална мисија хришћанства у рашним годинама*; Константин Костромин (Санктпетербуршка духовна академија): *Попела Цркве у Древној Русији у XI и XII веку и романско наслеђе*; Александар

Јакович Маначински (Институт историје Украјине НАНУ): *Брестска унија – инструменти за промену цивилизацијских основа источне словенства*; Алексеј Константинович Светозарски (Московска духовна академија): *Митрополић Венијамин (Федченков): у сусрет 60-годишњици од упокојења*; Владимир Викторович Бурег (Кијевска духовна академија): *Предавање предмета Историја словенских цркава у духовним академијама (XIX–XX век)*; Владислав Пузовић (Православни богословски факултет Универзитета у Београду): *Руски емигранти – предавачи на Православном богословском факултету у Београду (1920–1940)*; Јуриј Васиљевич Данилов (Ужгородски национални универзитет): *Неки аспекти делатности епископа Дамаскина (Грданичког) у Пошкарјајској Русији (1931–1938)*; Сергеје Владимирович Сторчев (Почајевска духовна семинарија): *Присаједињење унијата зајадне Украјине – непознате странице историје*; др Павел Николајевич Рудјаков (Кијевски национални универзитет): *Религиозни фактор у догађајима Балканске кризе (1991–2011)*; Николај Викторович Димченко (Центар за очување културно-историјског и духовног наслеђа Придњестровља): *Историја Православља у Придњестровљу*; др Виктор Јевгенович Јељенскиј (Украјински римокатолички универзитет): *Религиозност у савременој Украјини*; Наталија Николаевна Сенченко (НАНУ): *Нека питања у вези са проблемом екуменизма у Украјини*.

Конференција је завршена заједничким заседањем свих секција, где су сумирани њени резултати. Сутрадан, по конференцији, ректор Кијевске духовне академије Његово Високопреосвештенство Архиепископ

бориспољски Антоније, у просторијама ректората Академије, приредио је пријем за представнике Московске духовне академије, Санктпетербуршке духовне академије и Православног богословског факултета Универзитета у Београду. Изражавајући благодарност представницима поменутих високих богословских школа Русије и Србије, за учешће на конференцији, Архиепископ Антоније је изразио наду да ће то бити добар импулс за учвршћивање и даљи развој академске сарадње између поменутих школа.

Конференција је имала неколико битних аспеката. Најпре, кроз бројна излагања представника еминентних научних и академских институција из Украјине и иностранства расветљени

су различити сегменти заједничког православног наслеђа словенских народа. Потом, учвршћена је, успешно започета, сарадња између Кијевске духовне академије и Националне академије наука Украјине, што је посебно важно у контексту поновног позиционирања Кијевске духовне академије (рад Академије је обновљен 90-их година XX века) у украјинској научној заједници. И коначно, остварени су важни контакти између представника високих богословских школа Украјине, Русије и Србије, који би у наредном периоду могли помоћи остваривању плодотворне академске сарадње између руских духовних академија и београдског Православног богословског факултета. □

Музичка делатност митрополита Дамаскина (Грданичког)

Поводом објављивања књиге *Музика и речи из ризнице Митрополија зајребачког Дамаскина (Грданичког)*, Београд–Загреб, 2009. године

Крајем 2009. године, благословом митрополита загребачко-љубљанског Господина Јована, објављена је књига *Музика и речи из ризнице митрополија зајребачког Дамаскина (Грданичког)*. Књига је настала поводом четрдесетогодишњице смрти, а с циљем да се присетимо вишестране делатности митрополита Дамаскина на пољу примене, очувања, неговања и проучавања црквене музике. Подељена је на два дела. Први је збирка необјављених

нотних записа митрополита Дамаскина, а други део на једном месту обједињује текстове и студије о црквеној музици. Нотна збирка обухвата: Песме на бденију, Песме из Литургије Св. Јована Златоустог, Песме из Молебна српским светитељима, Празничне литургијске песме и Духовне песме. У питању су хармонизације за трогласни хор, четворогласни хор и неколико једногласних записа. Поред обрада српског народног црквеног појања, нотни записи обухватају и обраде руских напева. Рукописи (аутографи и преписи које је начинио прота Милорад Стефановић) се налазе у Музеју Српске Православне Цркве (где се објављена музичка збирка може набавити). Грађа је поклон проф. Мирјане Белосавић, рођаке митрополита Дамаскина и ћерке прота Милорада Стефановића, који је заједно са митрополитом Дамаскином радио на бележењу и обради цр-